

Naturverdier og naturmangfold

BESKRIVELSE AV DAGENS SITUASJON

Naturmangfold

Ifølge Naturbase berører ikke planområdet:

- Inngrepsfrie naturområder
- Verneområder
- Foreslåtte verneområder

Naturtyper

Salangselva ligger under verneplan vassdrag og planområdet går inn i elvemunningen for denne. Reguleringsplanens grense går ikke inn i det avsatte området for verneplanen og er sådan ikke i direkte konflikt. Planen må likevel søke å ivareta vassdraget.



Vernegrunnlag (NVE): «Beliggenhet i Sør-Troms. Vassdraget er relativt stort og sentrale deler av et variert landskap fra høyfjell til fjord. Hoveddalen er lang og karakteristisk med gradvise overganger fra fjelldal til sletteland ved kysten. Elveløpsformer, botanikk, landfauna og vannfauna inngår som viktige deler av naturmangfoldet. Viktig for friluftslivet».

Det er registrert flere viktige naturtyper innenfor planområdet (Naturbase).

Planen kommer i berøring med naturtypen «Bløtbunnsområde i strandsonen», som er registrert med verdi «Svært viktig».

Begrunnelse for verdi er at det er et større bløtbunnsområde i strandsonen: «Stor strandflate med utløp av ferskvann innerst i Salangen. Godt skjermet område i et tettsted. Forekomsten er 614521 m² stor».

«Bløtbunn består av mudder og/eller fin, leirholdig eller grovere sand som ofte tørrlegges ved lavvann. Bløtbunnsområder utgjør viktige beiteområder for fugl og fisk. Bløtbunnsarter er i hovedsak stasjonære og påvirkes av faktorer direkte på de stedene de befinner seg. Vanlige arter er fjæremark, sandmusling, knivskjell, hjertemusling, pelikanfotsnegl, tårnsnegl, sjøstjerner og sjøpinnsvin, der flere arter lever nedgravd. Ofte kan områder med sterk bølgeaktivitet se helt livløse ut fordi organismene er veldig små og lever nede i sedimentet. Områdene er også viktig beiteområde for både sjøørret og kysttorsk, og sei i vinter og vårhalvåret.» (Havforskningsinstituttet).



I tilknytting til bløtbunnsområdet finner vi også forekomster av naturtypen Ålegrassamfunn med verdi «Lokalt viktig».

«Verdisettes ut fra samlet areal for enger nærmere hverandre enn 200 m».

«Ålegraseng med korte planter innerst ved fjæra, økende størrelse på planten med økende dyp».

Bløtbunnsområder i strandsonen og Ålegrassamfunn finner vi flere plasser i Sagfjorden, og det er i så måte ikke sjeldne eller trua naturtyper i området.

Salangen har likevel et ansvar med å ivareta disse viktige biotopene, spesielt med tanke på nasjonal forvaltning av gyte og oppvekst-beiteområder for fisk og sjøfugl.

Arter

Gytefelt for torsk (2011). Sagfjorden regnes som regionalt viktig gytefelt B iht. Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratets data. Det avmerkede gytefeltet strekker seg helt inn til sjøområdet utenfor Sjøvegan sentrum.

Sagfjorden er også registrert av fiskere som et viktig oppvekst- og beiteområde for arter som torsk, sei, sild og hyse. I tillegg har vi de anadrome fiskeartene sjørøye, laks og ørret som både vandrer og beiter her i forbindelse med Salangsvassdraget.

Det hekker ulike fuglearter i strandsonen i tilknytting til bløtbunnsområdet. Ulike måker, and, gås, tjeld og hegre er blant artene man møter på. Det er observert store flokker av hegre på øyene i Sagfjorden, og havørn finnes det også mye av langs fjordsystemet.

Andre arter som observeres jevnlig i Sagfjorden er blant annet oter og kvitnos (springer).

På landområdet preges planområdet av sentrumsbebyggelse og det er sjelden ville dyr i området foruten ulike typer småfugl og en og annen elg som vandrer forbi.

Innenfor planområdet er det gjort tre funn av rødlistearter; gråspurv (2010), jerv (2012), tunbalderbrå (2012) og åkermynte (1933). I tillegg er det ovenfor området gjort funn av storspove, som har influensområde som går innenfor planområdet. Gråspurv er funnet i nærheten av Strandparken, mens de andre funnene er registrert i sjøen rett utenfor kysten. Funnene er sannsynligvis litt feilplassert i kartet.

Vannmiljø

Vannregion Troms og Finnmark er delt inn i 13 vannområder.

Planområdet ligger i vannområde Harstad-Salangen, og sjøarealet inngår i vannforekomsten Sagfjorden-indre (VannNett - portalen). Sagfjorden-indre er en ferskvannspåvirket beskyttet fjord, med miljømål og tilstand som følger:

- Økologisk tilstand:

Miljømål God

Tilstand Moderat

- ammonium og høyt fosforinnhold.

- lav presisjon

- Kjemisk tilstand:

Miljømål God

Tilstand Udefinert

- lav presisjon

- Risiko:

Punktutslipp fra renseanlegg.

Nye tiltak nødvendig for å oppnå god miljøtilstand.

Ut over sjøarealet er det registrert grunnvannforekomst Sjøvegan i planområdet og/eller inntil plangrensa (VannNett - portalen).

Denne har Miljømål God og Kvantitativ tilstand God. Den kjemiske tilstanden er udefinert og det er tidligere rapportert om tidvis forurensing fra jordbruk.

Gudalselva er tidligere lagt i rør og kommer ut i sjø i planområdet.

Denne tilhører vannforekomst «Elver til Sagfjorden», som regnes å ha Svært god økologisk tilstand (Lav presisjon).

VIRKNINGER

Naturmangfold

Vurderinger i forhold til naturmangfoldlovens §§ 8-12

§ 8 (kunnskapsgrunnlaget)

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.

Eneste overordnede kommunale plan for området er kommunedelplan for Sjøområdet på Sjøvegan. Innenfor planområdet i sjø er det avsatt følgende formål: ferdsel, kombinert område i sjø, naturområde og hensynsone fare.

Viktige forhold som knytter seg til naturmangfold er hensyntatt i overordnet plan, det er også foretatt en sjekk opp mot Miljødirektoratets Naturbase, Artskart hos Artsdatabanken og tatt i bruk lokalkunnskap. Plante- og dyrelivet i området bør dermed være godt kartlagt. Kunnskapsgrunnlaget vurderes å stå i et rimelig forhold til planens omfang og karakter.

Det er redegjort for naturverdier og naturmangfoldet i plan- og det nærmeste influensområdet. Det er vurdert at planområdet omfatter noen spesielle naturtyper. Disse er både regionalt og lokalt viktige, og det er et mål å bevare naturen i området.

§ 9. (føre-var-prinsippet)

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak

Naturtyper

De viktigste naturtypene som berøres av planområdet er Bløtbunnsområde i strandsonen og Ålegrassamfunn.

Planen legger ikke opp til nye fyllinger i sjø.

Det planlegges en reetablering av sjøfront på nedsiden av boliger i Strandveien med en motfylling for å stoppe utvasking som har pågått her i lengre tid.

Det er ønske om mulighet for påfyll av sand for etablering av offentlig kunstig badestrand innenfor område GB. Dette vil være et tiltak som krever tillatelse fra statsforvalteren etter forurensningsloven.



Ved dette sentrumsnære området er det noe båt- og badeaktivitet i dag, med eksisterende naustbebyggelse og småbåthavn i tilknytning til det aktuelle strandområdet. På begge sider av det aktuelle området er det steinfylling i form av fylling i sjø og molo. Selve strandområdet består av sandbunn, steiner og vekster som antas å i stor grad skyldes eutrofiering. Det vil være nødvendig med tiltak for å forbedre vannkvaliteten med renseanlegg, før man evt. kan gå videre med planer om badestrand her.

Planen legger opp til etablering av promenade/natursti i randsonen mellom bebyggelse og strandsonen. Promenade langs sjøen planlegges etablert i områder der det allerede er utfyllt i sjø, og søker så å forskjønne dette arealet.

Den naturlige strandsonen med steinfjære, svaberg og uberørte bløtbunnsområder langs GF7 planlegges å fortsatt være uberørt, og promenade/natursti skal gå gjennom vegetasjonen i randsonen.

Det vil være viktig å i stor grad beholde vegetasjon i dette området for hekking og oppvekst av fugler som har sitt leveområde her.

Her ivaretas derfor det lokale naturmangfoldet uten større inngrep eller forstyrrelser.

Ålegrasslokaliteten innenfor planområdet er søkt ivaretatt så lang som mulig. En liten lokalitet av ålegrassamfunn som kan sees i sammenheng med flere andre ved Salangselvas utløp, vil kunne påvirkes negativt ved en evt. Etablering av kunstig sandstrand. Ved en ev. etablering av sandstrand må man sikre seg om at det ikke innføres fremmede arter, samt at ålegrassamfunn ved elveutløp som helhet ikke negativt berøres. De positive effektene for Sjøvegane som samfunn som en slik etablering kan gi, regnes likevel som viktige.

Arter

Det er i artsdatabanken registrert 4 funn av rødlistearter innenfor planområdet og et funn med influensområde innenfor planområdet. Naturområder og friområder innenfor planområdet er forutsatt opprettholdt som friområder i planen og det er ikke foreslått tiltak i uberørt strandsone bortsett fra området hvor det i dag er plassert en rekke naust. I dette området foreslås fortsatt naustbebyggelse og det er foreslått tilrettelagt badestrand. Planforslaget vurderes ikke å ha negative konsekvenser for naturmangfold.

§ 10 (økosystemtilnærming og samlet belastning)

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

Det kan forventes at både lokalbefolkningen, besøkende og turister vil benytte sentrumsområdet i større grad til rekreasjon og friluftsliv enn i dag.

Dette er også hensikten med planen: Å skape bedre kontakt mellom sentrum og sjøen og å etablere gode oppholds- og møteplasser, samtidig som man styrker Sjøvegans identitet.

Tiltaket innebærer at et per i dag ubebygde areal tas i bruk ved tilrettelegging av promenade/natursti ovenfor strandsonen i GF7. Dette medfører direkte reduksjon i tilgjengelig areal for planter og dyr i planområdet. I dette området vil vilt og fauna særlig kunne påvirkes i hekke- og yngletiden ved stor økning i eller endret bruk av arealene. For å minimere negative konsekvenser for plante- og dyreliv i planområdet er følgende skadereduserende tiltak mulig:

- Terreng og vegetasjon skal ivaretas og bevares så langt som mulig.
- Det etableres tilrettelagte stier som folk skal benytte (Flere av disse er naturlige eksisterende ferdselsårer i dag), og dette medvirker til at folk trækker ned mindre urørt vegetasjon.
- Det legges inn flere grøntarealer enn det som eksisterer i dag, og en grønn buffersone mellom strandsonen og ny promenade/natursti i GF7. Vegetasjon skal også bevares mellom promenade/natursti og eksisterende bebyggelse i dette området.

Den samlede merbelastningen for Sjøvegan sentrum og området rundt, ved realisering av planen vurderes som begrenset, selv om den har til hensikt å øke attraktiviteten og aktiviteten. Det meste av planområdet på land ellers, består av steinfyllinger, bygningsmasser og store asfalterte flater som man regner med vil få en positiv utvikling mhp. «Grønne lunger» gjennom planen.

Naturmangfoldet, slik man kjenner det i dag, vurderes med dette ikke å komme til nevneverdig skade ved realisering av reguleringsplanen.

§ 11 (kostnadene ved miljøforingelse skal bæres av tiltakshaver)

Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.

§ 12 (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

Vannmiljø – vannforskriften § 12

Ifølge Forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) skal det ved inngrep i en vannforekomst normalt ikke tillates tiltak som vil redusere den økologiske statusen til området. Vannforskriften stiller krav om at tilstanden i vann skal beskyttes mot forringelse, og at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemiske tilstand. Ny eller utvidet aktivitet kan tillates selv om det medfører forringelse, så lenge miljøtilstanden fortsatt er minst god.

Tiltaket berører ingen vannforekomster på land i nevneverdig grad.

Det planlegges forbedring av avløps/reanseanlegg med slamavskiller og spillvannsledning ut i sjø ved Strandparken. Utslippet representerer i dag forurensning i form av tilførsel av stoffer, hovedsakelig en begrenset mengde næringsalter, ut i sjø. Dybde på utslippspunktet er avgjørende for hvordan

utslippet spres og opptrer i vannmassene. I dag ligger denne antageligvis for grunt. For å skåne det øvre vannsjiktet og den øvre fotiske sonen for tilførsel av næringssalter, bør utslipp plasseres på minimum 10-15 meters dyp. Dette er av betydning for å hindre eutrofiering med algeoppblomstring ved utslippspunktet, og slik oppnå god økologisk tilstand i overflatevannet jf. § 4 i vannforskriften.

Det vurderes derfor at tiltakene i planen ikke vil redusere den økologiske og kjemiske tilstanden i vannforekomsten Sagfjorden-indre, men heller ha positiv virkning med tanke på utslipp og eutrofiering.